

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 50 Lei

Pe 6 luni . . . 26 Lei

Pe 3 luni . . . 14 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 3 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Politica noastră religioasă

de prof. Dr. Alexandru Rusu.

Cititorii acestui organ cunosc foarte bine politica religioasă a bisericii noastre. Principiile ei s'au depus mai pe urmă, acum de curând, în rezultatele anchetei despre care s'a scris în numărul ultim al acestui organ. Sunt *principiile deplinei parități confessionale și a egalei îndreptări pentru toate confesiunile recunoscute ale țării*, singurele cari pot să prezideze cu succes la crearea constituției oricărui stat modern, pentru care democrația nu este numai un cuvânt de paradă și de amăgire a mulțimei nepricepute, ci o concepție de viață, din care vrea și știe să tragă toate consecințele îngăduite ori mai bine zis cerute de binele țării.

Ele au fost fixate, cu o adâncă pătrundere a situației, în hotărârile epocale ale memorabilei adunări dela Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918. Și dacă Ardealul întreg, în frunte cu conducătorii probați ai partidului nostru istoric, între cari și cei mai buni fi ai bisericii ortodoxe, au găsit că la temelie noului stat românesc neapărat trebuie să se înscrie „egala îndreptare și deplina libertate autonomă confessională” pentru toate confesiunile recunoscute ale țării, înseamnă că acest Ardeal și partidul său național și-au dat bine seamă, că noul stat, înfăptuit în numele ideilor democrației wilsoniene, nu poate avea trănicia dorită decât prin aplicarea lor sinceră pe toate terenele. De aceea ne-am bucurat foarte mult, când cu prilejul anchetei mai sus pomenite am putut constata *unanimitatea desăvârșită, cu care biserica noastră s'a pus, fără nici un gând rezervat, în serviciul acestor idei și principii mântuitoare de neam și de țară.*

Atențiunea cu care d. ministru Banu, acest om de o incontestabilă înaltă cultură, a urmărit discuțiile anchetei și bunăvoința cu care a luat la cunoștință dorințele bisericii noastre, formulate în punctele cunoscute, ne-a făcut pentru moment impresia, că prin stăruințele lui guvernul și întreg partidul liberal va putea fi câștigat, fără greutate mai mare, pentru politica noastră bisericească, căutând a se apropia de sufletul Ardealului, între altele și prin această onorare a unui punct de vedere, pe cât de echitabil pentru noi, pe atât de onorabil pentru guvern.

Un număr mai recent (11,733) al „Adevărului” ne spune însă, că lucrurile stau puțin altfel. După mărturisirile, stenografate, ale unei personalități de mână întâi din partidul liberal, marea luptă, pe care o pregătește șeful guvernului acestui partid împotriva partidului ardelean, are o îndoită latură, una a regionalismului și alta a confesionalismului. Ambele acestea constituie, după dânsul, pentru țară adevărate primejdii naționale. Și dacă toată lumea știe, ce se înțelege sub gogorița brătie-

nistă a regionalismului, e bine să se știe, că sub primejdia confesionalismului se înțelege politica noastră bisericească schițată mai sus. „In al doilea loc, așa reproduce „Adevărul” din 6 Iulie c. cuvintele personalității liberale interviewate, *problema partidului național pune și chestiunea confesiunii. România nouă trebuie să își vadă și biserica pusă pe baze solide, cu supremația (sic!) bisericii ortodoxe.* Or, *politica religioasă a uniților, poate duce, tot după părerea dlui Brățianu, la adevărate nenorociri naționale.*”

Nu știm intrucât acopere aceste cuvinte ideile de cari este stăpânit șeful guvernului actual. Dar dacă ele de fapt reoglindesc părerile lui, pe cari neapărat va căuta să și-le impună, chiar și cu orice riscuri, unor „vizionari” poate incorrigibili — ca bunăoară d. Banu, care și-a permis mai dăunăzi observarea drăguță, că dacă biserica noastră, această fe-reastră a neamului către Apusul latin, n'ar exista, ar trebui creată —, va înțelege oricine, că articolul prim din numărul trecut a relevat foarte bine importanța deosebită a faptului, că rezultatul anchetei din Blaj formează de acum pentru toți deopotrivă un program de acțiune, care ne angajează cu toate puterile la luptă pentru realizarea lui.

E vorba de o luptă sfântă și dreaptă, în care nu suntem singuri. Alba-Iulia și întreg Ardealul înțelegător este alături de noi, și de aceea avem bună nădejde că lupta noastră nu se va da înzădar. Și dacă partidul liberal și guvernul său înțelege să facă din această chestiune bisericească o chestiune politică, nime nu va putea să ne-o iee în nume de rău, dacă vom privi-o și noi ca atare. Ea se prezintă ca o latură importantă, una din cele două laturi esențiale, ale luptei contra partidului național, și atunci este de sine înțeles, că în mișcarea noastră contra acestei tendințe de încălcare a drepturilor noastre celor mai sfinte, partidul național, partidul hotărârilor dela Alba-Iulia, va trebui să ne aibă în ciocnirea actuală, pe toți ca pe unul, alături de sine.

Totdeauna am avut această părere și dacă în cursul luptelor electorale din primăvară am putut să emitem *lozincă hotărâtă „a unei singure atitudini”*, este, pentru că — după cum am spus-o și ațuncia — biserica noastră stă, sau cade, cu realizarea integrală a principiilor cuprinse în programul constituțional dela Alba-Iulia. Alții (ne gândim mai ales la frații dela „Albina” din București) au avut atunci alte păreri, dar fiindcă ne place să-i socotim de bună credință, credem că astăzi vor admite și ei, că atitudinea lor n'a fost o atitudine care să corespundă pe deplin intereselor mari și vitale ale bisericii noastre.

Lucrurile nu sunt încă azi chiar deplin lămurite, dar ca mâine va trebui să cadă și ultimul paravan, pentru a putea vedea cu toții adevărul în față. Bine ar fi — și am fi primul care ne-am bucura din tot sufletul —, dacă a-

cest adevăr nu s'ar potrivi presimțirilor noastre. Dar dacă nu va fi acesta cazul, cele spuse mai sus condiționat: vor începe să aibă o valoare absolută.

Și atunci biserica noastră va avea o singură cale, pe care poate să-și asigure drepturile sale, calea pe care neapărat va trebui s'o aleagă: *a lupta cu toate puterile pentru răsturnarea actualului guvern liberal.*

A face altfel, ar însemna a lucra împotriva marilor sale interese și nime nu poate să aștepte acesta dela biserica noastră.

Spre lumina electrică a Blajului.

Dupa informațiile zărelor nemțești din Brașov și Sibiu se urmează din greu lucrările pregătitoare pentru înființarea unui mare consorțiu, care să provadă cu timpul Ardealul întreg cu lumină electrică.

Mișcarea se grupează în jurul fabricii „Nitrogen” din Dicioșanmărtin, care dispune de-o uzină de forță modernă cu patru turbo-generatori de câte 7500 Cai putere. Deci în total 30,000 Cai putere. Vaporii necesari la purtarea acestor imense turbine se produc în 12 căldări, încălzite cu gazul metan adus din comuna învecinată Șaroș. Din această puternică centrală, care în caz de necesitate ar putea fi și mărită, cu ușurință s'ar putea alimenta, fără de a fi trebuință să-și construiască centrale speciale, pe o foarte mare întindere toate orașele și industriile din Ardeal.

Se vorbește chiar de un acord încheiat deja între „Nitrogen” și între inginerul Oscar Müller din München, directorul comitetului de acțiune, în sensul căruia „Nitrogen” s'a angajat să dea deocamdată un curent electric de 5000 kilovați, așa că convocarea adunării generale de constituire a marii societăți anonime, plănuită sub numele de „Usinele Carpaților”, este numai chestiune de timp. Ea se va ținea în datace orașele, băncile și industriile interesate își vor fi dat avizul și consimțirea în număr suficient. În scopul acesta se lucrează acum la constituirea de consorții pe circumscripții, cari să organizeze și finanțeze, la timpul său, în cadrele societății mari, necesitățile respectivelor circumscripții.

Chestiunea luminii electrice preocupă de mult și opinia publică a Blajului nostru și de aceea am crezut că facem un bun serviciu orașelului nostru, aducând această informație, asupra căreia atragem în chip deosebit atențiunea administrației noastre comunale. Informații mai amănunțite se pot lua dela d. S. Dachler, directorul uzinei electrice din Sibiu.

Una și nedespărțită! Neamul nostru românesc în toate momentele principale ale vieții sale s'a simțit una și nedespărțită. Una și nedespărțită a fost pe timpul înțelepților stăpâni romani. Una și nedespărțită pe timpul năvălirilor barbare, precum una și nedespărțită s'a simțit, după încetarea acestor năvăliri, când

a început să se reînchege și readune în țări de sine stătătoare. Basarabii, cari se intitulau domni a toată țara românească în scaunul lor dela Argeș, cași soții lor dela Siliștra, unde a rămas denumirea de „Vrașca“, adică țara românească, și cași Mușatinii din Moldova, unde încă era o asemenea țară, își dau seama, că ei stăpânesc numai părți din marea țară românească, care era în mințile tuturor, dar încă nu se putea înfăptui. Marii noștri vovevozi au unit pe toți Români în luptele de apărare contra dușmanului comun, mai ales a Turcului. Așa Ianeu, Huniade Corvinul, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, dar mai ales arhanghelul nostru național Mihai Viteazul, la lumina jertfei căruia neamul întreg a văzut calea ce trebuie să urmeze.

Sdrobită pe tărâmul politic, *unitatea noastră națională se retrage în biserică și în literatură.* Biserica ne-a ținut într-o singură tabără și sub o singură ascultare. Chiar și mai târziu, când unitatea bisericească a încetat prin unirea Românilor Ardeleni cu biserica Romei, neamul nostru n'a încetat de a se simți unul singur și nedespărțit. Episcopul unit Ivochentie Klein judeca și în cauzele neuniților, precum cerea drepturi politice pentru toți fiii națiunii române, nu numai pentru credincioșii săi uniți. „Supplex libellus Valachorum“ a fost înaintat de o potrivă de uniți cași de ortodoxi, precum la 1848 mai târziu aveau să se adune pe câmpul libertății dela Blaj toți românii fără deosebire de culoare religioasă sau geografică: ortodoxii cași uniți, Târnavenii și Murășenii cași Oltenii, Câmpenii și Bănățenii, cași Mărginenii și Moesianii, ba chiar și unii frați din vechiul regat.

Instinctul de unitate națională a creat și „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ cu reședința în Sibiiu („Astră“), anume ca să fie a tuturor fără deosebire de confesiune religioasă și politică. De aceea când președintele ei este ortodox, vicepreședintele trebuie să fie neapărat unit și invers. Numărul membrilor din comitet încă se recrutează la fel, precum și § 48 din statutele ei prevede, că în cazul când s'ar desființa această societate, averea ei va trece ea moștenire la mitropolia română unită din Blaj și la cea română gr. ort. din Sibiiu, în părți egale.

Această societate vrea să unească din nou silințele neamului întreg într-o mare întreprindere națională de natură a schimba fața întregii țări: *e marea ei loterie*, pe care e dator s'o sprijinească tot omul de bine, cumpărând cât mai multe bilete dela această loterie cu menire foarte nobilă.

Dela Lugoj.

— In vederea instalării noului episcop. —

Numărul mai nou (1 Iulie) al organului oficial al eparhiei noastre lugojene, „Sionul Românesc“, are în frunte un inimos cuvânt al pâr. vicar capitular Ioan Boroș referitor la serbările de instalare a pâr. episcop Dr. Alexandru Nicolescu, care se va face Duminică viitoare, în 16 Iulie. Pentru a contribui și noi după puteri la reușita acelor serbări, reținem din el următoarele părți:

„In 18 Iunie c. s'a săvârșit în catedrala mitropolitană din Blaj actul sărbătoresc al hirononirii de episcop a P. Sale Dr. Alexandru Nicolescu. Reprezentanți ai capitlului, clerului și poporului din dieceza Lugojului au luat parte la aceasta minunată serbare. Cu genuchii plecați, eu lumânările aprinse în mâni am fost martori ai acestui act solemn, rugându-ne din adâncul sufletelor noastre ca darul cel dumnezeesc să se reverse cu îmbelșugare preste bunul nostru păstor. Nu se pot descrie în cuvinte omenești adâncile sentimente de pietate creștină, nici simpatia, nici înduioșarea inimilor celor ce au fost acolo de față și au răspuns ca în vremile străvechi „Vrednic este!“ când Înaltpreasfinția Sa d-nul mitropolit, arătând mulțimii vestmântul arhieresc, a întrebat: Vrednic este? La sfârșitul sf. liturgii, tâlcuind Înaltpreasfințitul domn mitropolit Dr. Vasile Suciuc chemarea episcopului român a vorbit din inimile tuturor, când a afirmat, că noul nostru episcop n'a căutat nici cinst, nici aur în demnitatea apostolică, ci a fost ales de Dumnezeu ca Aaron la înalta treaptă arhierescă. Iar când noul episcop și-a rostit cuvântarea sa, multora li-s'a deschis izvorul lacrimilor și inimile tuturor palpatau unite și contopite în aceeași credință și iubire care a mărturisit-o arhierul nostru pe care ni-l-a dat Domnul.

Însuși d. ministru al cultelor a recunoscut în cuvântarea sa dela masa oficială dela mitropolie, că avântul de credință și iubire creștină a noului Episcop ne-a înălțat *până la pragul dumnezeirii.*

„Noul nostru Episcop va sosi la Lugoj Sâmbătă în 15 Iulie a. c. Iar în ziua de 16 Iulie c., adică Duminică după sărbătoarea sf. Apostoli Petru și Pavel, va fi instalarea solemnă în catedrala din Lugoj...“

„Nu ne îndoim, că și ziua aceasta va avea caracterul de triumf al sentimentului religios în întreaga dieceza...“

Episcopia Maramurășului.

Pâr. I. Birlea din Sighetul-Maramurăș ne trimite o corespondență mai lungă asupra mișcării pornite acolo pentru a face ca reședința noului episcopii române unite, a cărei înființare este în curs, să nu fie Baia-mare, ci Sighetul. Mișcarea aceasta nu e nouă. Ea a început, mai cu seamă prin străduințele dlui Dr. V. Filipciuc, îndată după preluarea imperiului, și cum Maramurășul și-a avut în trecut episcopia lui aparte, este aproape sigur, că noua episcopie va purta acest nume istoric. Dar nemulțumiți cu atâta, Maramurășenii vreau cu tot prețul, ca această episcopie să-și aibă și reședința acolo. Ei mișcă în scopul acesta, după cum apare și corespondența ce ni-s'a trimis, toate pietrele și au mare nădejde că vor și isbuti.

Nu putem da această corespondență — publicată de altfel și într'un ziar din București — în întregime, dar am crezut că suntem datori să reținem din ea partea care motivează și legitimează această mișcare.

Este următoarea:

Poate, că unii mai scrupuloși ar aduce față de mișcarea Maramurășenilor următoarele obiecțiuni:

1. Sediul episcopiei la Sighet ar fi chiar în pragul Cehoslovaciei! — Ei bine, oare nu mai sunt sedii episcopicești tot la granițe? Satu Mare, Aradul, Timișoara, Chișinăul, Cernăuțul nu sunt la granițe mai vrăjmașe nouă decât Sighetul față de Cehoslovacia, care ni-e aliată și oredem că în veși vom avea interese comune să ne apărăm împreună de vrăjmașii externi.

□ □ Foiața „Unirii“. □ □

Atelierele Orfelinatlui nostru.

— Binecuvântarea pietrii fundamentale. —

(=) Asistând la serbarea înălțătoare a binecuvântării pietrii fundamentale a Atelierele Orfelinatlui nostru, săvârșită în 20 Iunie ale acestui an, ne reamintim ziua tot de 20 alui Februarie 1916.

Este ziua atât memorabilă, când intelectualii de atunci ai Blajului, întruniți la „Casina Română“, au luat, într-o zi de sfântă Duminică, inițiativa mișcării pentru înființarea unui Orfelinat al bisericii noastre. Intrunirea aceasta, ținută sub prezidiul actualului mitropolit, atunci canonic, a avut un succes deosebit. Vorbirile ce s'au ținut cu acest prilej din partea prezidentului și a celorlalți oratori ai zilei (Nicolae Solomon, Alexandru Ciura, Gavrilă Precup, Dr. Alexandru Rusu și Dr. Ioan Coltor) a creat ideii o atmosferă atât de favorabilă, încât la două zile după aceea, în 22 Februarie, Consistorul arhieriscopesc a și decretat înființarea Orfelinatlui, luând primele măsuri pentru înfăptuirea mărețului gând. S'a pornit apoi lista de subseriere, care la îndemnul puternic al regretatului mitropolit Victor cu cele 20,000 coroane din fruntea ei, a deschis marea

mișcare pentru casa de orfani a Blajului, ale cărei rezultate ne sunt cunoscute.

Ne mai reamintim apoi *pastorala frumoasă a mitropolitului* din luna Martie a aceluiaș an, care adoptând pe dea'ntregul ideile comitetului de acțiune prezidat de pâr. Suciuc, indica de pe atunci alvia sănătoasă în care aveau să se canalizeze, spre folosul bisericii și a neamului, jertfele ce cu atâta însuflețire au început să se depună pe acest altar al iubirii creștine. Ni-se spunea acolo, că e vorba de orfanii de ambele sexe, cari nu vor fi îngrijiți numai dela 6—12 ani ci și după aceea, fiind plasați și împărțiți după talentele lor: *la agricultură, la industrie, la comerț, ori chiar la cariere cu mai multă învâțătură de carte... până la etatea, când vor putea fi predați bisericii, neamului și patriei, ca oameni deplin formați.*

* * *

Și iată, că după deschiderea Orfelinatlui, din luna Octomvrie 1918, în edificiile necorespunzătoare ale internatului preparandial de azi, după așezarea lui din anul trecut în frumosul castel dela Obreja, după înființarea atât de norocoasă a congregației de călugărițe, acești ingineri buni ai orfanilor, cu un cuvânt după înfăptuirea parțială a programului inițial, iată, că ne apropiem și de realizarea părții atât de importante a programului de-a putea crește de

aici înainte în casele proprii — nu în străini ea până acum — pe acei orfani, cari vor dovedi aplicări spre diferitele branșe ale industriei naționale.

Temeliile „Atelierele Orfelinatlui nostru din Blaj“ sunt puse și zidurile se înălța cu grăbire, așa, că încă la toamnă, ori cel mai târziu la primăvară, liniștea de mormânt a cimiterului din apropiere va fi surprinsă în curând de loviturile de ciocan și daltă ale unei noi vieți care pornește să pună o mare piatră de temelie la ceea ce se cheamă consolidarea neamului românesc între marginile patriei întregite. Ucenicii de lăcătușerie și tâmplărie, cari după planurile arhitectului Culcer, vor lucra în parter, alături de cei de cismărie, spălătorie, și tipografie, cari urmează să fie instalați în etaj, vor făuri aici sub aripile ocrotitoare ale bisericii noastre, prin înfrățirea muncii cu rugăciunea, o bună parte a sufletului de mâine a neamului românesc. Temeliile „Atelierele“, stropite cu aghiasmă sfințită și binecuvântate de mâinile tuturor arhierilor provinciei noastre bisericești, vor contribui astfel și ele în mare măsură la cimentarea frumosului ideal al neamului nostru.

* * *

Ca amintire a acestei frumoase serbări, lăsam să urmeze aici *documentul ce s'a zidit în pietrele de temelie ale „Atelierele“.*

2. In timp de război va fi periclitată episcopia. — Dacă o să ne încurcăm vreodată în război cu neamuri de către apus, aceia numai Ungurii pot fi. Deci, în cazul acesta Sighetul totdeauna e mai seuit decât Satu Mare ori Baia Mare, având iesire ori către Baia Mare, ori către Năsăud. Deci și obiceiunea aceasta cade dela sine.

3. Este prea izolat Sighetul de lumea românească! — Aceasta este prea adevărat și trist. Dar admitând, că linia ferată îngustă ce-au zidit-o Nemții în decursul războiului, dela Borșa până la Iacobeni, se va repara și pune în funcție, vom avea legătură cu Bucovina. Apoi pe valea Izei cu Năsăudul iar pe valea Marei cu trenul someșan, după cum s'a contemplant să se ridice aceste 2 linii ferate, apoi în jos pe valea Tisei, avem legătură cu Satu Mare, deci în viitor nădăjduim, că din 4 părți vom avea linii ferate.

Mai amintim apoi, că granițele nedrepte spre Cehoslovacia nu le vom recunoaște nici când, dreptul și patrimoniul nostru peste comunele carat românești de peste Tisa cu peste 15,000 de suflete mereu le vom pretinde: Sat Slatina unde zac osemintele lui Mihai Pavel episcopul Orăzii și fostul vicar al Maramurășului; Ocna Slatina cu cele mai vestite mine de sare; Apșa-de-jos și Apșa-de-mijloc, cari sunt legate de ilustra familie Mihalyi de Apșa; Biserica Albă, chiar pe malul Tisei, precum și celelalte comune, cari s'au slavizat în urma vitregiei timpurilor, așezându-se sediul episcopiei de Maramurăș la Sighet, toate acestea mai ușor s'ar putea mântui.

Edificii corespunzătoare încă avem în abundență. Aci este edificiul cu 2 ridicături a colegiului reformat unde s'ar putea așeza atât episcopul și canonicii, cât și teologia și toate accesoriile lor. Sau aci este edificiul Piaristilor cu vre-o 80 de camere, în care azi nu locuiește decât directorul ordului, toți ceilalți s'au dus în Ungaria. Pe lângă acestea sunt edificii erariale, cari încă s'ar putea pune la dispoziția noii episcopii.

Cereți pretutindeni „Unirea“!

El are următorul cuprins:

Noi Vasile Sucleu, din mila lui Dumnezeu și grația sf. Scaun apostolic al Romei arhiepiscop și mitropolit gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș scl. scl.

Dăm de știre tuturor, cărora se cuvine acum și în viitor, cumcă astăzi, Marți în 20 Iunie 1922, am pus și am binecuvântat temelile clădirii Atelierelor, în cari orfanii de război din Orfelinatul gr.-cat. român al Provinoiei mitropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș așezat în castelul din Obreja, să poată învăța diferite meserii.

Cheltuelile acestei clădiri sunt preliminate în suma de Lei 1,450,000, adică un milion patru sute cincizeci de mii Lei, care sumă se va acoperi din darul de 800,000 Lei primit dela Serviciul aprovizionării Ardealului, 100,000 Lei dela Ministerul muncii și ocrotirilor sociale, iar restul din darurile altor binefăcători și mai eu seamă prin economiile, ce nădăjduim a-le putea face cu ajutorul favorurilor obținute dela stat și dela diferite societăți în procurarea materialelor.

Planurile clădirii le-a gătit d. Radu Culcer, arhitect-șef în ministerul lucrărilor publice din București, iar executarea lucrărilor de zidire s'a încredințat firmei: Ioan F. Negruțiu iun., Moll și Király din Cluj.

Săvârșit-am actul acesta întru mărirea lui Dumnezeu cu împreună lucrarea Preasfințiților

Revistă bisericească.

In legătură cu *serbările* din Dumineca viitoare, 16 Iulie c., a *întronizării noului episcop al Lugojului*, aflăm, că direcțiunea C. F. R. a înouințat, ca preoții eparhiei Lugojului, legitimați ca atari, să poată călători la această instalare, tur și retur, cu o reducere de 75 la sută. Legitimarea se poate face cu carnetele de identitate ce le au pentru alte călătorii.

Din Roma se anunță, că în 25 Iunie s'a stins acolo Cardinalul *Valfré di Bonso*, în vârstă de 70 ani. Înainte de a ajunge Cardinal (15 Dec. 1919), a ocupat funcțiunea de Nunțiu apostolic la Viena, ultimul Nunțiu dela Curtea imperială a Habsburgilor. De afacerile bisericii noastre s'a interesat cu deosebire în legătură cu ultima alegere de mitropolit, dovedindu-se ca un om care a știut să nu fie o simplă unealtă în mâna puternicilor zilei.

Sub titlul „Chestia concordatului și revizuirea constituției“, organul academiei teologice din Alba-Iulia „*Erdély*“ are în ultimul său număr (6 Iulie c.) un articol mai lung semnat Dr. *Fejér Gerő*, fostul referent al statusului catolic din Cluj, care încheie cu *accentuarea necesității unei cât mai strânse legături dintre biserica latină și biserica noastră română unită*.

„Patria“ din Cluj condamnă, și cu tot dreptul, următoarea *dispoziție mai nouă a Consistorului român ortodox din Arad*: „Ca urmare a crizei școlare și pe durata, cât va ținea această criză a școlii confesionale; precum și pentru motivul de-a evita înăsprirea conflictului existent, dar și ca un semn de protest din partea bisericii, Consistorul desărcinează provizor pe protopopii tractuali dela exercitarea inspecțiunii școlilor cu învățători statificați, apoi dela conducerea examenelor și dela adunarea datelor statistice școlare cu privire la școlile indicate; tot astfel se dispensează din aceleași motive directorii locali ai acestor școale dimpreună cu comitetele parohiale dela îndatoririle regulamentare față de școlile noastre cu învățători statificați“.

episcopi Valeriu Traian Frențiu al Orăzii mari, Iuliu Hossu al Gherlei și Alexandru Nicolescu al Lugojului, întruniți aici la Blaj pentru actul consacrării întru episcop al P. S. Alexandru Nicolescu amintit mai sus, act săvârșit Duminecă în 18 Iunie 1922, fiind de față reprezentanți ai tuturor Veneratelor Capitule catedrale din Blaj, Oradea-mare, Gherla și Lugoj, mulți profesori și preoți și numărös popor din Blaj.

In ziua, în care împlinim actul acesta, Bis. catolică o guvernează Sf. Sa Preafericitul Părinte Piu XI Papa Romei, iar Regatul României stă sub înțeleapta oblăduire a M. Sale Regele Ferdinand I.

Spre așezământ mai bun al celor zise și spre pomenire perpetuă a actului de punere și binecuvântare al temeliei dat-am acest document iscălit de mâna noastră, de P. SS. Episcopi numiți mai sus, de Protonotarul consistorial și de mai mulți din cei de față și întărit cu sigilul nostru mitropolitan. Anul dlui 1922, al arhiepiscopatului nostru al III-lea. (Urmează iscăliturile).

Cetiți și răspândiți:

„Unirea!“

Dupăcum se anunță din Roma, Cardinalul secretar de stat al Vaticanului *Petru Gasparri* a adresat *Ligei Națiunilor o scrisoare*, în care se spune că „St. Scaun nu se opune ca Evreii să aibă în Palestina drepturi civile egale cu celelalte naționalități și confesiuni, dar nu poate admite să li-se asigure o poziție privilegiată și ca drepturile confesiunilor creștine să fie neîndestulitor salvagardate“. . . Aceasta în legătură cu mandatul pe care Liga Națiunilor l-a dat asupra Palestinei imperiului britanic.

In zilele de 11—18 Iunie c. s'a ținut la la Paris a doua „*Săptămână a scriitorilor catolici*“, un fel de congres anual al celor cari muncesc pe terenul literaturii pentru înaltele idealuri ale creștinismului catolic. Ședința de încheiere a fost prezidată de Cardinalul Dubois al Parisului. In numele Papei congresul a fost salutat din partea secretarului de stat Cardinalul Gasparri.

Organul săsesc dela Sibiu „*Deutsche Tagespost*“ publică, începând cu numărul său din 29 Iunie, un supliment școlar („*Die deutsche Schule*“), menit să țină la suprafață *chestiunea vitală a școlii confesionale săsești*. Suplimentul va ieși din vreme în vreme, aducând articole și indemnuri din peana celor mai de seamă bărbați politici și de școală ai Sașilor. Prima pagină închinată școlii în acest număr se prezintă deosebit de bine.

Știri mărunte.

Concurs. P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 31 Iulie, concurs la postul de profesor de religie la liceul „George Șincai“ din Baia-mare și la acela de profesor la școlile primare din Satu-mare.

— Acelaș Ordinariat publică, cu termenul de 15 August, concurs la următoarele parohii: *Husmeseu* (prot. Olpretului), *Poieni* (vicariatul Rodnei), *Tetiș* (prot. Baia-Sprie), *Someșodorheiu* (prot. Noșigului), *Ocna Dejului* (prot. Cățăului), *Lăpușul românesc* (prot. Lăpușului), *Gârboș* și *Leurda* (prot. Reteagului).

Preoții și administrația. Ministrul de interne a dat ordin prefecturilor să dimită din serviciu pe preoții cari ocupă posturi în administrație și să-i înlocuiască cu oameni de specialitate. — A fost timpul suprem să se înțeleagă, că prin lipsirea satelor noastre de preoți se face țării un serviciu din cele mai proaste și de aceea ne bucurăm din inimă de această măsură. Cum însă totul atârână dela felul executării, nu avem mari nădejdi că ea va ușura în chip mai simțitor marea criză de preoți.

Primire la teologie. Un circular mai nou al eparhiei gherlane, fixând termenul de primire la teologie pe ziua de 8 August, îndeamnă preoțimea să facă tot posibilul ca tinerii absolvenți de liceu cari au chemare pentru preoție, să ceară a fi primiți în clerul cel tânăr. „Să faceți acest lucru cu atât mai vârtos, spune circularul, pentru că bine vedeți, sf. biserică are mare nevoie de muncitori harnici, de preoți pătrunși de Duhul Domnului, așa că cu adevărat putem zice, că secerișul este mult, lucrătorii însă puțini“. — La noi în Blaj primirile se fac, ca totdeauna, în 15 August și chiar dacă nu se va da nici o îndrumare specială, preoțimea noastră arhidiecezană va face bine să urmeze și ea indemnurile date de Ordinariatul gherlan.

Locale. Măine, Dumineca a cincea după Rusalii, va predica în catedrală p. Dr. *Victor Macaveiu*, canonic mitropolitan.

— In timpul din urmă se poate observa la noi în Blaj *mișcarea unor noi elemente*

